



Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.570/2024/4.

A felperes:

Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat

1082 Budapest, Baross utca 63-67.

A felperes képviselője:

Németh és Palatics Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Kovács Loránd Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

A per tárgya:

sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

31.P.22.092/2024/5/II.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 5 napon belül a magyarnemzet.hu oldal kezdőoldalán tegye közzé a „Helyreigazítás a »Már a kamera sem zavarja a tolvajokat egyéb érdekelt Józsefvárosában« című cikkel kapcsolatban” címet 24 óráig elérhetően, oly módon, hogy arról a 2024. június 22-én megjelent írás linkelt tartalomként elérhető legyen.

Ezzel egyidejűleg az eredeti cikkben – közvetlenül annak címe alatt, az elérhetőség időpontjáig – tegye közzé az alábbi helyreigazító közleményt:

„Cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy a egyéb érdekeltl-féle kerületvezetés 5000 forintot adott hajléktalanoknak cserébe azért, hogy megnyerjék a szavazatukat”.

Mellőzi a felperes perköltségfizetési kötelezettségére és az illeték állam terhén maradására vonatkozó rendelkezést.

Kötelezi a céget (alperes címe), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 60.000 (hatvanezer) forint első- és 40.000 (negyvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az

államnak 36.000 (harminchatezer) forint kereseti és 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes által szerkesztett magyarnemzet.hu internetes portálon 2024. június 22-én „Már a kamera sem zavarja a tolvajokat egyéb érdekelt1 Józsefvárosában” című cikk jelent meg.

[2] Az írás Budapest VIII. kerületében romlott bűnözési helyzetről szóló részében a következő tartalom található. „(A)zt nem gondolják, hogy a rendet és tisztaságot szerető lakosok szavazták meg többségben egyéb érdekelt1t.

[3] Osztogatásba kezdtek egyéb érdekelt1ék (alcím)

[4] egyéb érdekelt2, a VIII. kerület önkormányzati képviselője az Indexnek elmondta, a mostani választásokkor a tudomásukra jutott, hogy a egyéb érdekelt1-féle kerületvezetés hajléktalanokat vett rá arra, hogy megnyerjék szavazatukat. Cserébe ötezer forintot adhattak nekik.

[5] egyéb érdekelt2 az Indexnek azt mondta:

[6] a rendőrség a választásokat követően egyaránt nyomozást indíthat a választás rendje elleni bűncselekmény okán.”

[7] A felperes az alábbi helyreigazítás közzétételét kérte az alperestől:

[8] „A 2024. június 22. napján „Már a kamera sem zavarja a tolvajokat egyéb érdekelt1 Józsefvárosában” címmel megjelent cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy a egyéb érdekelt1-féle kerületvezetés 5000 forintot adott hajléktalanoknak cserébe azért, hogy megnyerjék a szavazatukat”.

[9] Az alperes a helyreigazítást nem tette közzé.

[10] A felperes kereseti kérelmében az előzetes eljárásban is kért helyreigazítás közzétételére kérte az alperes kötelezését. A sérelmezett közlést valótlan tényállítás híresztelésének tartotta.

[11] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult.

[12] Azzal érvelt, hogy a közlés ténybeli alapú értékítélet, amely nem igazítható helyre. Aktuális közéleti, politikai vitához kapcsolódik, az önkormányzati választási kampány után a felperes politikai ellenfelének álláspontját közölte. egyéb érdekelt2 VIII. kerületi önkormányzati képviselő más sajtószervnek adott nyilatkozatát híresztelte. A közlés kellő ténybeli alapját alátámasztja az „Otthonunk a Józsefváros” Facebook-csoport 2024. június 11-i bejegyzése.

[13] A sajtó alkotmányos feladata a közérdekű információk, a közéleti szereplők megnyilatkozásainak, álláspontjainak terjesztése, ismertetése. A sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a tényállítás formájában megjelenő következtetés megalapozottságát megeremtő csekély ténybeli alap esetén és a következtetés minőségét a bíróság nem vizsgálhatja. A 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat szerint a politikai viták keretében elhangzott állítások főszabályként még akkor is véleménynyilvánításként értelmezendők, amennyiben formálisan, a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával tényállításnak értékelhetők.

[14] Nézete szerint a cikk lényegi mondanivalója nem a felperes által sérelmezett közlés. Az írás közügyet tárgyal, a Józsefvárosban állandósult bűnözési helyzetet értékelte, a közbiztonság helyzetének súlyosságára hívta fel a figyelmet.

[15] Az alperes bizonyítékként csatolta az „Otthonunk a Józsefváros” Facebook-oldal képernyőfotóját.

[16] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperest az alperes javára 30.000 forint + áfa perköltség megfizetésére kötelezte és megállapította, hogy a feljegyzett 36.000 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[17] Az alkalmazott jogi rendelkezések körében idézte Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) IX. cikk (2) és (6) bekezdését, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (1) bekezdését, 10. §-át és a 12. § (1) bekezdését.

[18] A 3/2015. (II. 2.) AB határozat indokolásának idézésével kifejtette, hogy a sajtónak alkotmányos küldetése, hogy a közügyek alakulására befolyással levő történeteket, körülményeket, összefüggéseket feltárja és a nyilvánosság tudomására hozza. A média szabad tájékoztató tevékenysége a modern demokratikus nyilvánosság legfontosabb alkotó eleme.

[19] A cikk témája közügyet érint, a felperesnek mint önkormányzatnak a vele kapcsolatos közlések esetében nagyobb a tűrés kötelezettsége [7/2014. (III. 7.) AB határozat].

[20] A felperes (jogi) személyére vonatkozó sérelmezett közléseket a cikk egészének a tartalma alapján kell vizsgálni, és az abban megfogalmazottak kapcsán figyelembe kell venni annak politikai vitába való beágyazódottságát is {3217/2020. (VI. 19.) AB határozat Indokolás [80.]}.

[21] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által sérelmezett közlés egyéb érdekelt VIII. kerületi önkormányzati képviselő Indexnek adott nyilatkozatának híresztelése, mely szerint „a mostani választásokkor tudomásukra jutott, hogy a egyéb érdekeltl-féle kerületvezetés hajléktalanokat vett rá arra, hogy megnyerjék a szavazatukat, cserébe 5000 forintot adhattak nekik.”

[22] Az alperes az önkormányzati képviselő által elmondottakat szöveghűen közölte. Az önkormányzati képviselőnek – közéleti szereplőként – közéleti témában tett kijelentése, nyilatkozata miatt, az önkormányzati képviselő feltételezésének, vélekedésének híresztelése nem igazítható helyre. Ellenkező esetben a közéleti témában a közszereplő saját nyilatkozatáról az alperes nem adhatna a közvéleménynek tájékoztatást.

[23] A cikk konkrét tényállítást nem tartalmaz, és úgy folytatódik, hogy a képviselő szerint rendőrségi nyomozás indulhat a választás rendje elleni bűncselekmény miatt. Ebből a szövegkörnyezetből az olvasó ugyancsak arra következtethet, hogy a sérelmezett közlés mindössze feltételezés, vélekedés.

[24] Az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a közéleti vitákban és a közérdekű témákban a felperes köteles tűrni a saját önkormányzati képviselőjének kritikáját, a képviselője véleményét, és annak nyilvánosságra kerülését. Emellett a felperesnek lehetősége van arra, hogy a sérelmezett cikkekre vonatkozó saját álláspontját maga is kifejtse és nyilvánosságra hozza.

[25] Az előbbi indokra tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és megállapította a felperes pervesztességét.

[26] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Az alperes képviselőjének

munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés *a*) pontjára utalva állapította meg.

[27] A kereseti illeték viseléséről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 56. § (1) bekezdése szerint döntött.

[28] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[29] Jogorvoslati kérelme az elsőfokú ítélet – keresete szerinti tartalommal történő – megváltoztatására és az alperes perköltségben marasztalására irányult.

[30] Perköltségigényét az Ükr. 2. § (1) bekezdésében foglalt megállapodásra hivatkozva terjesztette elő. Az ügyvédi munkadíj összegének meghatározásához 2 munkaórát számított fel és bejelentette, hogy nem áfafizetésre kötelezett adóalany.

[31] A fellebbező szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból téves jogi következtetést vont le azzal, hogy elsődlegesen a felperes „kereshetőségi jogának hiányát” állapította meg, másodlagosan pedig az alperes „közléseit” véleménynyilvánításnak minősítette.

[32] A döntés az előbbiek miatt sérti az Smtv. 12. § (1) bekezdésének rendelkezését.

[33] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a sérelmes „közléseket” közügyre vonatkozó véleményként. Ezzel kapcsolatban hívta fel a Kúria Pfv.20849/2020/4. (helyesen: Pfv.20333/2022/4. számú) számú precedensképes (helyesen: közzétett) határozatában foglaltakat. Az indokolásnak az ítélkezési gyakorlatot ismertető részében a Kúria a ténybeli alapú értékítélet kategóriájának megengedettségre vonatkozó feltételeket foglalta össze. A szerint „a vélemény kifejtésének jogszerűségét megalapozza az, ha a kifejtett vélemény legalábbis vékony ténybeli alappal rendelkezik” és az ilyen ténybeli alappal rendelkező találgatások, feltételezések is a szabad véleménynyilvánítás körébe tartozónak tekintendők, ezért jogi védelmet élveznek, ha nem sértik az emberi méltóság korlátozhatatlan belső magját (Pfv.20346/2022/4.)” (Indokolás [40]-[41]).

[34] Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) számú határozat indokolásának [37] bekezdésében megállapította, hogy „a véleményszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is [EJEB, Dichand és mások kontra Ausztria, (29271/95), 2002. február 26., 52. bekezdés]. Ugyanakkor az EJEB mércéje szerint minél határozottabb, erősebb egy-egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia [EJEB, Pedersen és Baadsgaard kontra Dánia, (49017/99), 2004. december 17., 76. bekezdés]. Emellett az Egyezményben garantált véleménynyilvánítás szabadsága már nem oltalmazza azokat a közléseket, amelyek célja önmagában a másik bántása, megalázása vagy a közügyekkel össze nem függő, öncélú támadása, megsértése [EJEB, Skałka kontra Lengyelország, (43425/98), 2003. május 27., 34. bekezdés]. Az Alkotmánybíróság a 3052/2022. (II. 11.) AB határozat [58] bekezdésében ugyanígy utalt arra, hogy a véleményszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is [EJEB Dichand és mások kontra Ausztria (29271/95), 2002. február 26., 52. bekezdés] azzal, hogy az Alkotmánybíróság maga is ezt a gyakorlatot követi”.

[35] Annak megvitatása, hogy választási csalás történt-e, a közügyek körébe tartozó kérdés. Önmagában ebből azonban nem következik a közlés véleményként minősülése. Az interjúalany azt állította, hogy a felperes szavazatokat vásárolt, találgatást csupán az összecszerűség tekintetében fogalmazott meg. Azt azonban, hogy a szavazatvásárlás megtörtént, tényként állította.

[36] Az összecszerűség önmagában lényegtelen körülmény a felperes megítélése szempontjából. A sérelem abban nyilvánult meg, hogy az alperes választási csalás elkövetésével vádolta a felperest. Az interjúalany önkormányzati képviselő, ezért szavainak az átlagolvasó nagyobb hitelességet tulajdonít, hiszen „rálátása lehet a történetekre”, nemcsak azt latolgatja, hogy esetleg történhetett választási csalás, hanem megnevez egy összeget is, ami az átlagolvasó számára az információ hitelességét erősíti meg.

[37] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának mércéje szerint minél határozottabb, erősebb egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia, a perbeli esetben pedig az alperes bűncselekmény elkövetéséről számolt be a büntetőeljárás lehetőségének felvetésével. A bűncselekmény elkövetésének ténybeli alapját azonban sem a cikkben, sem az ellenkérelmében nem közölte.

[38] A felperes az Alkotmánybíróság gyakorlatából vett döntések indokolásrészleteivel is alá kívánta támasztani álláspontját.

[39] Okfejtése szerint önmagában nem lehet politikai vita egy önkormányzati képviselő ténybeli alap nélküli állítása. A 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat szerint a sajtószerv mentesülése sajtótájékoztatóra vagy hasonló jellegű tudósítások esetében értelmezhető, a perbeli eset körülményei azonban mások. Vélhetően az alperes forrásaként szolgáló index.hu kereste meg a nyilatkozó önkormányzati képviselőt, aki a közölt információt adta át az elsőközlő indexnek. Az alperes a felperest vagy annak polgármesterét az ügygel kapcsolatban nem kereste meg.

[40] Az előbbi AB határozat kitér arra is, hogy a sajtó tájékoztató tevékenységének szabadsága sem korlátlan, hanem más alapvető jogok vagy alkotmányos értékek érvényesülése érdekében kötelezettségekkel tűzdelt, a sajtószabadság gyakorlása önmagában azonban nem terjed ki a valótlanosságok közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése.

[41] Az alperes újságírójának eljárásával kapcsolatban a felperes utalt az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára, idézve annak bizonyos elvi megállapításait („a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta” {ABH 1994, 219, 231; az Alaptörvény hatálybalépését követően is irányadónak tekintette például: 3100/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [32]}).

[42] A 3052/2022. (II. 11.) AB határozat indokolásának [67] bekezdése szerint azt, hogy az információt terjesztő személyt mikor lehet olyannak tekinteni, mint aki az információ valótlan vagy félrevezető mivoltának tudatában van, vagy az adott helyzetben elvárható gondosság nélkül járt el, a szabad tájékoztatást támogató tartalommal kell értelmezni. A sajtószervtől elvárható magatartás mindenekelőtt a közölt információk valóságának ellenőrzésére vonatkozik. A média kötelezettsége abban áll, hogy a tőle szakmai szabályai alapján elvárható körültekintéssel felderítse a nyilvánosságra hozandó hírek, beszámolók, elemzések valóságtartalmát, és a megállapított információkról a nyilvánosságot – a megtévesztést nélkülöző szerkesztéssel – tájékoztassa. Az elvárható gondosság követelménye ugyanakkor nem értelmezhető úgy, hogy az a sajtót az egyébként alátámasztott tények és összefüggések valósághű közlésétől elzárja {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [29]}.

[43] A felperes megítélése szerint az alperes meg sem kísérelte ellenőrizni a másik sajtószervtől átvett hír interjúalanya állításának valós voltát. A közlés tartalma szerint más

bűncselekmény elkövetésével vádolt. Az alperes a tőle elvárható körültekintést elmulasztotta, emiatt sem mentesülhet a sajtó-helyreigazítás közzététele alól.

[44] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozta.

[45] A fellebbezési ellenkérelem elkészítésére 2 ügyvédi munkaórát számított fel.

[46] Az alperes álláspontja szerint a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le, azokat okszerűen máshogy nem lehet minősíteni.

[47] A cikk témája közügyet érint, a felperesnek a vele kapcsolatos közlések esetében nagyobb a tűrés kötelezettsége. A felperes (jogi) személyére vonatkozó sérelmezett közléseket a cikk egészének tartalma alapján kell vizsgálni, és az abban megfogalmazottak megítélésakor figyelembe kell venni annak politikai vitába való beágyazódottságát is.

[48] A felperes által sérelmezett közlés egyéb érdekelt² VIII. kerületi önkormányzati képviselő Indexnek adott nyilatkozatának híresztelése. E sérelmezett közlés az önkormányzati képviselő által elmondottakat hűen közölte. Az önkormányzati képviselő mint közéleti szereplő közéleti témában elhangzott feltételezésének (szerinte 5000 forintot adhattak a hajléktalanoknak a szavazásért) híresztelése miatt helyreigazítás nem igényelhető. Ellenkező esetben a közéleti témában a közszereplő saját nyilatkozatáról az alperes nem adhatna a közvéleménynek tájékoztatást.

[49] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a cikk konkrét tényállítást nem tartalmaz. A sérelmezett közlést az azt követő szöveggel (a képviselő szerint rendőrségi nyomozás indulhat a választás rendje elleni bűncselekmény okán) együtt értelmezve az olvasó is arra következtethet, hogy a sérelmezett közlés csupán egy feltételezés, a képviselő nyilatkozata, kijelentése, vélekedése nem igazolt. A nyomozási, rendőrségi eljárás feltételezésére vonatkozó nyelvi kifejezőmód („indulhat”) is a közlés vélekedés-feltételezés voltát támasztja alá.

[50] Az alperes hivatkozott arra is, hogy közérdekű témákban a felperes köteles tűrni a saját önkormányzati képviselőjének kritikáját, a képviselője véleményét, és ennek nyilvánosságra kerülését is. Emellett a felperesnek lehetősége van arra, hogy a sérelmezett cikkel kapcsolatos saját álláspontját maga is nyilvánosan kifejtse.

[51] Az alperes szakmai szempontból körültekintő magatartást tanúsított az ügyben azzal, hogy az aktuális közéleti vitában írt cikket a VIII. kerületi közélet szerves és aktív résztvevőjének kijelentésére alapozta, akiről okkal feltételezhette, hogy hiteles és hogy bizonyos információk birtokában van. Az alperes egy felfokozott önkormányzati kampány utáni hetekben a felperes politikai ellenfelének álláspontját közölte, amelyért felelősség nem terheli. A közlés a közügybe ágyazottsága, a közéletet foglalkoztató kérdés megvitatásába kapcsolódása révén nem szűkíthető le úgy, ahogyan azt a felperes tette.

[52] Az alperes az alkotmánybírósági szempontokat idézve kifejtette, hogy a közéleti szereplők kijelentéseit közvetítő sajtónak a valótlan tényállításokért fennálló felelőssége más mérce szerint ítélandó meg ahhoz képest, amikor a szerkesztők és újságírók pusztán saját elképzeléseik és előzetes döntéseik mentén határozzák meg a médiatartalmat. Ilyenkor ugyanis a sajtó működésének fókuszában nem a közvita saját érvekkel való gazdagítása és befolyásolása, hanem a társadalmi tanácskozásban részt vevő többi szereplő megnyilvánulásainak naprakész és hitelesen közvetített becsatornázása áll. A mások állításait közlő sajtó felelősségének korlátozottsága kiváltképp fennáll akkor, amikor a média a közéleti vita frontvonalában tevékenykedő politikusok kijelentéseit terjeszti. A média itt sokkal inkább a véleménynyilvánítások közvetítő eszköze, semmint a közvita önálló szereplője. A politikusok közléseiről tudósító sajtó felelősségére vonatkozó teszt lényegi eleme, hogy az újságíró a más személyek által megfogalmazottakat hűen, a közlések beazonosítható forrását

egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül közvetíti-e a közvélemény felé. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a sérelmezett közlés az önkormányzati képviselő által elmondottakat hűen közölte – ezt egyébként a felperes sem vitatta.

[53] Az Emberi Jogok Európai Bírósága, illetve az Alkotmánybíróság által felállított teszt szerint a sajtó felelősség alóli mentesülésének egyik feltétele, hogy az információ felelős személytől származó legyen, a közlés forrását a cikk megjelölje. Ez a feltétel kétségtelenül teljesült. További feltétele az alperes valóság bizonyítása alóli mentesülésnek, hogy a politikai nyilatkozatról történő híradás fontos közérdekű problémát tárgyaljon. A közlemény vonatkozásában ez a kritérium is teljesült, ugyanis a cikk országos szinten is közérdekű információkat jelenített meg. A mentesülés harmadik feltétele az, hogy a sajtó biztosítson teret az érintett személy cáfolatának, vagy részére a válaszadás lehetőségét kínálja fel. E követelmény megvalósulásának hiánya azonban az ügy sajátosságaira tekintettel egyes esetekben nem akadályozza a sajtó mentesülésének (lásd pl. 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat [46] bekezdés).

[54] Az alperes álláspontja szerint a jelen esetben sem indokolt megkövetelni az alperestől e feltétel teljesítését. A cikkben megfogalmazottak értékelésénél figyelembe kell venni azok politikai vitába való beágyazódottságát is. A cikk alapjául szolgáló vita ugyanis nem kizárólag a kifogásolt cikkben jelent meg és volt nyomon követhető. A felperesnek egyébiránt lehetősége lett volna a nyilvánosság előtt kifejtetni a saját álláspontját.

[55] A fellebbezés alapos.

[1] Az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett része, ezért a felülbírálat a teljes döntésre vonatkozott. Az alperes a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontjának alkalmazását nem indokolta. A felülbírálat e jogszabályi alapja a jelen ügyben nem releváns, mert az elsőfokú bíróság nem az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntést. Ezek a jellemzők pedig – a d) pont szerint minősülő jogkör gyakorlásának alapjául szolgáló, egyértelmű körülmények hiányában – kizárták az ilyen módú felülbírálatot.

[2] A felperes a fellebbezésében említett, a keresetösségi jog tekintetében hozott döntés tévességét illető kijelentéshez semmilyen indokolást nem fűzött. Az elsőfokú bíróság által elbírált közlésen kívül egyéb szövegrészt pedig már az előzetes kérelmében sem jelölt meg. Az elsőfokú bíróság ítéletében nem értelmezte azt a jogkérdést, hogy a felperest az anyagi igényérvényesítés joga megilleti-e, továbbá a rendelkezésre álló peradatok szerint a felperes csupán egy közlést sérelmezett és a fellebbezésben tért ki arra, hogy milyen további szövegrészt ért a cikk „közlései” alatt (a jelen ítélet indokolásának [31] bekezdése). Ezért a keresetösségi jog és az elbírálton kívül egyéb közlés vizsgálatára a felülbírálat nem terjedt ki.

[56] A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között a Fővárosi Ítéltábla a határozatot a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja alapján bírálta felül.

[57] Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú döntés az irányadó anyagi jognak nem felel meg, a rendelkezésre álló tényekből az Smtv. 12. § (1) bekezdés rendelkezésének alkalmazásával levont jogkövetkeztetés helytelen.

[58] A Fővárosi Ítéltábla abból indult ki, hogy az Smtv. 12. § (1) bekezdés ügyre vonatkozó első és második fordulatából következően sajtó-helyreigazításnak valótlán tények állítása vagy híresztelés esetén van helye. A tisztán értékítéletet tartalmazó, véleménynek minősülő kijelentések helyreigazítása fogalmilag kizárt. A keresettel helyreigazítani kért kijelentések tényként vagy véleményként (értékítéletként) minősülését pedig a bíróságnak kell meghatároznia, e kötelezettség nem a felek jogi álláspontjának függvénye.

[59] Az elsőfokú bíróság határozatának indokolása nem hagy kétséget afelől, hogy felismerte és figyelembe vette az ügy alapjogi vonatkozásait. Mérlegelte a cikk, valamint a közlés szempontjából releváns alcím alatt tárgyalt téma közügybe tartozó vonását a közlések

minősítésének és a felperes túrési kötelezettsége határainak megállapításánál. Általános megállapításaival az ítéltábla is egyetért. Helyesen idézte a sérelmezett közlés értékelése előtt az Alkotmánybíróságnak a választási kampányok időszakára eső kijelentések értékeléséhez meghatározott alkotmányos szempontjait is. Az ítéltábla azonban nem értett egyet a mérlegelő tevékenység eredményével, a perben vizsgálandó közlés minősítésével.

[60] Az Alkotmánybíróság iránymutató határozataiból vett, az ítélkezési gyakorlatba beépült szempont szerint a mérlegelés során alapvető jelentősége van a választási kampány felfokozott helyzetének, a konkrét ügy összes körülményének és annak is, hogy a beszéd megengedett határainak kitágítása azt a célt szolgálja, hogy a jelöltek egymás programját, alkalmasságát minél szabadabban kritizálhassák (a Kúria Pfv.20251/2021/4., Pfv.21320/2022/5., Pfv.20643/2023/7. számú ítélete).

[61] A 3107/2018. (IV. 9.) AB határozattal megerősített értékelési elv szerint politikai vitákban (különösen választási kampány során) a tényállításokra vonatkozó, a jogszerűtlenség megállapíthatósága tekintetében megengedőbb teszt alkalmazására csak szűkebb körben van lehetőség, vagyis a tényállítás fogalmát megszorítóan kell értelmezni. Ha az egymásról megfogalmazott kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha azokat állító módon fogalmazták meg is – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése.

[62] Az előbbieket figyelembevételekor alapvető jelentősége van annak, hogy a tények véleményként vélelmezésére vonatkozó megállapítást az Alkotmánybíróság az olyan kijelentésekről tette, amelyekre nyelvi megfogalmazásuk miatt tényállításként kell tekinteni, a megszólalás közege azonban az alkotmányos szempontból védettebb beszédé. Ennek következményeként a kampány témaköréhez tartozó közlések szűkebb és tágabb környezete azok jelentéstartalmát átértékeli és végeredményben a megszólaló értékítéleteként értelmezendővé teszi.

[63] A jelentéstartalmat a választópolgárok szemszögéből kell meghatározni, akikkel kapcsolatban feltételezni kell, hogy a közügyek demokratikus vitája során – mint a vita érintettjei – a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmezik, tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel {3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [28], 3240/2019. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [29]}. A kampány-tárgyú, a sajtó által közzétett megszólalások olvasóközönségéről tehát feltételezni kell az említett tulajdonságokat.

[64] A Magyarországon 2024. június 9-én tartott önkormányzati választások utáni közvetlen időszakban (13 nappal később) megjelenő cikk alapgondolata az, hogy az előző önkormányzati vezetés ciklusában drasztikusan romló bűnözési adatok ellenére újraválasztották a kerület korábbi polgármesterét. A cikk szerzője szerint a józsefvárosiak „hangos többsége” egyelőre nem tudja elfogadni az eredményt, amely révén „egyéb érdekelt balliberális polgármester folytathatja a munkát a következő ciklusban is”.

[65] Az írás három résztémát tárgyal: az elsőben beszámol a fokozódó bűnözés jeleiről, a közterületek leromlott állapotáról, konkrét példákkal is bemutatva a helyzet tarthatatlanságát és a lakosok elégedetlenségét. A második részben egyéb érdekelt politikai ellenfelének megszólalását idézi egy másik sajtószervnek adott nyilatkozatból (a jelen ítélet [3]-[6] bekezdései szerinti tartalommal). Felveti a minimális szavazatkülönbség tényét és visszautal a 2019-ben tartott választásra, amelyben a szerző szerint tapasztalható volt a kerületbe a választási eredmény befolyásolása érdekében bejelentett személyek számának növekedése. Különböző szavazók beszámolóit közli a egyéb érdekelt-féle önkormányzat hatalom megtartása érdekében tett jóléti intézkedéseiről és azokat szembeállítja a korábbi önkormányzati vezetés felelősségteljesnek tartott magatartásával. A cikk harmadik részében a kerületbe bejelentett „külföldiek és albérlők” tömegét megcélzó intézkedéseket részletezi.

[66] A tartalom alapján az írás az önkormányzati választások eredményét értékeli az elégedetlen kerületi lakosok szemszögéből. A politikai téma tárgyalása nem közvetlenül a kampányidőszakra esik, ennek azonban azért nincs jelentősége, mert a tényállítás alkotmányjogi fogalmának megszorító értelmezésére vonatkozó követelményt az Alkotmánybíróság a jogi értelemben vett kampányidőszak tartamán túlra is kiterjesztette {3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [37]}.

[67] Érvényesül az a szempont, hogy választási kampány idején bárki, így a sajtó is részt vehet a jelöltek alkalmasságát érintő politikai vitákban. Amennyiben az ennek során megfogalmazott közlésnek az eset összes körülményei alapján tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint az vélemény-nyilvánításnak minősül, azzal szemben nincs helye igazításnak (a Kúria Pfv.20813/2020/5., Pfv.20814/2020/5. számú ítéletei).

[68] Az újraválasztott polgármester és hozzá köthető önkormányzati vezetés tevékenységét bíráló cikkben sérelmezett mondatot az ítéltábla arra figyelemmel vizsgálta meg, hogy megnyilatkozásnak a közügyek vitája, kiváltképp a lefolyt önkormányzati választási kampány sajátosságaira tekintettel észszerűen tulajdonítható-e olyan jelentés, amely szerint a közlést a választók az érintett múlt- vagy jövőbeli politikájára vagy a jelölt alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként (nem pedig szó szerint) értelmezik.

[69] A felperes okszerűen érvelt azzal, hogy az Index sajtóterméknek nyilatkozó interjúalany kifejezetten állította: a felperes (a egyéb érdekelt1-féle vezetés) szavazatokat vásárolt, találgatást csupán az összecszerűség tekintetében fogalmazott meg. A kijelentés közvetlen szövegkörnyezete („a mostani választásokkor a tudomásukra jutott”) a sérelmezett közléssel („a egyéb érdekelt1-féle kerületvezetés hajléktalanokat vett rá arra, hogy megnyerjék szavazatukat”) együttesen azt a jelentéstartalmat közvetíti az átlagos ismeretekkel és intelligenciával rendelkező olvasónak, hogy a szavazatok pénzbeli ellentételezésére sor került és az interjúalany csak az átadott összeg tekintetében bizonytalan. A szöveg tárgyilagos információ átadás, nem jelenít meg bírálatot, értékelő eleme nincs, ezért megfogalmazásából eredően véleményként nem értékelhető.

[70] A kijelentést az interjúalany vagy az alperes szerzőjének következtetéseként sem lehet azonosítani. A szövegen belüli olyan tényállításnak minősül, amelynek szerepe a megválasztott, egyéb érdekelt1-t támogató képviselőkkel szembeni bírálat hitelességének, okszerűségének alátámasztása. Vagyis szerepe az, hogy a cikkben egyébként egyértelműen azonosítható értékítélet (a kerület önkormányzati vezetésének alkalmatlansága) egyik ténybeli alapjául szolgáljon.

[71] Nem változtat az előbbi jelentéstartalmon a tájékozott választópolgárnak tulajdonított ismeretek alapján elvégzett értelmezés sem. Mivel azt kell feltételezni, hogy az olvasók a megelőző (2019-es) önkormányzati választás eseményeit és az azóta eltelt időszakot is ismerik, amelyben a sajtó gyakran foglalkozott a jelöltek alkalmasságával, a választási rendszer anomáliáival, továbbá közismert, hogy a vesztes gyakran megkérdőjelezi a választás tisztaságát, a sérelmezett közlést az olvasók kifejezetten olyan tényként kezelik, amely bizonyítékul szolgál egy választási csalásra. A tényként értelmezés miatt pedig nincs jelentősége annak, hogy egyebekben a kampánynak sajátossága volt a szokásosnál durvább hangnemű politikai vita előtérbe kerülése, a jelöltek éles kritikáinak napirenden tartott megjelenítése.

[72] A perben vizsgált kijelentés nem közéleti szereplő sajtótájékoztatóján elhangzott, a kampányra vonatkozó, a politikai ellenfélről tett kijelentés híresztelése, ezért a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban meghatározott alkotmányos követelménynek az értékelésnél nincs szerepe. Az írás nem is tisztán véleménycikk, hanem olyan beszámoló a választás utáni közhangulatról, amely számos konkrétumot tartalmaz. Ezért fel sem merülhet, hogy a

sajtószerző felelőssége nem a reá vonatkozó szakmai szabályok és azokból következő elvárások szerint legyen megítélhető.

[73] Az alperes maga sem jelölte meg azt az indokot, amely miatt a perbeli eset a sajtó mentesülését jelentő kivételek közé sorolható. A felperes reagálóképessége az előbbi okokból irreleváns, a tényállítás más sajtótermékekben való megjelentetése pedig az alperes személyétől és eljárásától független körülmény, amely a jelen ügyben nem befolyásolja az alperes sajtójogi felelősségét. Mindezek alapján az ítéltábla végkövetkeztetése az, hogy a tényállítás valós volta bizonyíthatatlan, ezért helyreigazításának van helye.

[74] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és helyreigazítást rendelt el. Annak módját az azonos tárgyú perekben kialakult gyakorlat szerint határozta meg, az online sajtótermék kezdőoldalán elhelyezendő figyelemfelhívó szöveggel és az arról linkelt tartalomként elérhető eredeti, de helyreigazított tartalommal.

[75] A fellebbezés eredményes, ezért a felperes az első- és a másodfokú eljárásban is pernyertes. Erre figyelemmel az ítéltábla mellőzte az őt illeték megfizetésében marasztaló rendelkezést.

[76] A másodfokú bíróság a felperes személyes illetékmentességére tekintettel meg nem fizetett 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére az alperes kiadóját kötelezte a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján, az Itv. 39. § (3) bekezdés *b)* pont második francia bekezdésére és *c)* pontjára, valamint a 46. § (1) bekezdésére tekintettel.

[77] A felperes jogi képviselőjének munkadíját az eljárás mindkét szakában szabályosan számította fel [Pp. 81. § (1)-(3) bekezdés, Ükr. 2. § (1) bekezdés *a)* pont], ezért az így meghatározott összeg megfizetésére az ítéltábla ugyancsak az alperes kiadóját kötelezte [Pp. 83. § (1) bekezdés, 499. § (1) bekezdés].

[78] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[79] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest (illetve kiadóját), hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak a megjelölt határidőben önként nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2025. január 14.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Örkényi László s.k.
bíró